

Yashil

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinnbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 714 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinnbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlis qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinnbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasi professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinnbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instiuti professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasi dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'iqin Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynudinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarini muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammollar.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali foydalanih asosida ekoturizm klasterlarini shakillantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrorov Farxod Baxreddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlanlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivovlanishida qulay infratuzilma	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmadchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoira Azimovna , kafedra professori	
Mamalakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni.....	164
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramanova , tadqiqotchi;	
Umirov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqukov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abdujabbor Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlilikka ta'siri	179
Berdiyorov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyat fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktam Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lisligha oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orkali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar va ular hisobining amalidagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktarant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abduturapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli yo'nalishlari.....	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
G'anibayev Ilhomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	284
M. Samiyeva , kafedra assisenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmira Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	

Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatoq Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитжонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi	
Dehqon xo'jaliklarda mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точники роста экономики	369
Абдуллаев Анвар Фарҳадовиҷ , PhD, доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik	375
Abrorxon Asatulloyev Asatulloyevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шоҳруховиҷ , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d.; Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f. d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан	412
Кошанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbanova Shaxrinoz , doktorant	
Erkin iktisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatzulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсадикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Раҳмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли , магистр	

Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarning mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат"	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности производства каракулеводческой продукции.....	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f.n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish	521
Yuldashev Furqat Nurilloyevich , doktarant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otobek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlari	537
Qurbanov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamlı iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
O'rta Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyorov Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulimatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapporovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'rni va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari	598
Usmonova Dilfuza Ilhkomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
Абдишукров Шерзод Шавкат угли , научный сосискатель	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati	614
Asamxodjaeva Shoira Shukurullaevna , katta o'qituvchi	

Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari.....	627
Kenjayev Ilhom G'iyo佐ovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Ulibekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimamatovich , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyevna , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari...	683
Shaniyazova Zamira Oralbayevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'laring shakllanishi va nazorat qilinishi	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	

O'ZBEKISTONDA PAXTACHILIK MAJMUASINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Xoliqov Tolibjon Luptullayevich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti «Boshqa tarmoqlarda
bugalteriya xisobi va audit» kafedrasi assistenti

Annotatsiya: Paxtachilik kompleksidagi korxonalarning tarmoq ichidagi tarqoqligi paxta xomashyosini ishlab chiqarishni jadal rivojlantirish, uni chuqr qayta ishlash va paxta kompleksi samaradorligini oshirish uchun mavjud imkoniyatlardan oqilona foydalanish imkonini bermayapti. Ayni paytda respublikada ishlab chiqarilayotgan paxta tolasining atigi o'ndan bir qismi qayta ishlansa, qolgan qismi respublika tashqarisiga eksport qilinmoqda.

Kalit so'zlar: paxta xomashyosini ishlab chiqarish, qayta ishlash va tayyor mahsulot ishlab chiqarish, paxta-to'qimachilik klasteri.

Abstract: The intra-industry disunity of enterprises in the cotton complex does not allow rational use of existing opportunities for the dynamic development of raw cotton production, its deep processing and increasing the efficiency of the cotton complex. Currently, only a tenth of the cotton fiber produced in the republic is processed, and the rest is exported outside the country.

Key words: raw cotton production, processing and production of finished products, cotton-textile cluster.

Аннотация: Внутриотраслевая разобщенность предприятий хлопкового комплекса не позволяет рационально использовать имеющиеся возможности по динамичному развитию производства хлопка-сырца, его глубокой переработке и повышению эффективности хлопкового комплекса. В настоящее время в республике перерабатывается только десятая часть производимого хлопка-волокна, а остальная часть вывозится за пределы страны.

Ключевые слова: производство хлопка-сырца, переработка и производство готовой продукции, хлопково-текстильный кластер.

KIRISH

Paxtachilik uchun dehqon xo'jaliklarining paxta-to'qimachilik bozorining boshqa ishtirokchilari bilan integratsiyalashuvi va kooperatsiyasining past darajasi kabi hal etilmagan muammo xarakterlanadi, bu esa paxta kompleksining samarali faoliyat ko'rsatishida yangicha yondashuvlardan foydalanish zaruriyatini keltirib chiqaradi. Bu, xususan, uning xomashyo bazasining barqaror rivojlanishini ta'minlash, paxtani chuqr qayta ishlash, paxta mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi, qayta ishlash va bozorga chiqarish korxonalarining o'zaro hamkorligini takomillashtirish, ularning raqobatbardoshligini oshirish, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va tartibga solishning samarali chora-tadbirlarini amalga oshirish muammolariga taalluqlidir.

Arzon xomashyo, ishchi kuchi va jahon va mintaqaviy bozorlarning tegishli mahsulotlarga (ip-kalava, paxta matolari) talabi ortib borayotgani uchun qulay iqtisodiy shart-sharoitlar mavjudligiga qaramay, tarmoqning iqtisodiy mexanizmi barqaror yakuniy natijalarga erishishga qaratilmagan. Sohada kooperatsiya va integratsiya jarayonlarining rivojlanishi, bu esa davlat budgetining sezilarli darajada yo'qotilishiga va paxta yetishtiruvchilarning yo'qotishlariga, umuman olganda, paxtachilik kompleksining past samaradorligi va raqobatbardoshligiga olib keladi.

Shu munosabat bilan kooperatsiya, integratsiya va klasterlashtirish, samarali boshqaruv mexanizmlarini ishlab chiqishga asoslangan paxtachilik kompleksini rivojlantirish va samaradorligini oshirishning principial yangi strategik yo'nalihlari zarur. Paxta kompleksi mahsulotlarini ishlab chiqarish, chuqur qayta ishlash va sotish jarayonida tashkiliy-iqtisodiy munosabatlarni takomillashtirish.

Paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish muammosi murakkab va serqirra bo'lib, bu uning xomashyo bazasini jadal rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy masalalarini har tomonlama o'rganish, iqtisodiy asoslari va paxta majmuasi tarmoqlararo hamkorlik mexanizmlarini takomillashtirishni taqozo etadi. Tadqiqot mavzusini tanlash, uning dolzarbliji va milliy iqtisodiy ahamiyatini belgilovchi davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlarini amalga oshirish.

Ko'rib chiqilayotgan muammo bo'yicha ko'plab nashrlarga qaramay, bozor sharoitida uning ko'plab jihatlari qizg'in munozaralar mavzusi bo'lib qolmoqda va yanada rivojlantirishni talab qiladi. Aksariyat ilmiy ishlar agrosanoat kompleksining ayrim turdosh tarmoqlari va xo'jalik yurituvchi subyektlarining samaradorligini oshirish muammolarini o'rganish bilan cheklanadi; institutsional o'zgarishlarning qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va sotishning samarali tizimini shakllantirishga ta'siri masalalari, yakuniy mahsulotni ishlab chiqarishning yagona tashkiliy, iqtisodiy va texnologik jarayoni sifatida yomon hal qilingan. Qishloq xo'jaligi tarmog'i va uning eng muhim tarmoqlari samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirish maqsadida qishloq tovar ishlab chiqaruvchilarini qayta ishlash va xizmat ko'rsatish korxonalar bilan integratsiyalash mexanizmlarini, agrosanoat kompleksini davlat tomonidan tartibga solishning samarali chora-tadbirlarini amalga oshirishni yanada chuqurroq o'rganish zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mahalliy va xorijiy mualliflarning ishlari, ilmiy muassasalar va universitetlarning agrosanoat kompleksi samaradorligini oshirish, agrosanoat ishlab chiqarishini kooperatsiyalash va integratsiyalashuvi, bozor munosabatlarni rivojlantirish masalalar, ko'p tuzilmali iqtisodiyotni shakllantirish, turli mulkchilik va xo'jalik yuritish shaklidagi korxonalar, dehqon (fermer) xo'jaliklari ishini tashkil etishi bo'yicha ilmiy ishlanmalari natijalari bo'ldi.

ASOSIY QISM

Ishda shakllantirilgan ilmiy tamoyillar va tavsiyalar mahsulot ishlab chiqarish, qayta ishlash va sotish tizimidagi korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish muammolarini yuqori ilmiy va amaliy darajada hal qilish imkonini beradi. Paxta xomashyosini ishlab chiqarishdan tayyor mahsulotgacha bo'lgan yagona texnologik tsikl bilan bog'langan paxta kompleksi korxonalari o'rtaida o'zaro manfaatli iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish va integratsiya jarayonlarini faollashtirish. Uning amaliy ahamiyati paxtachilikda integratsiya jarayonlarining rivojlanishini uslubiy jihatdan asoslash, tarmoqni rivojlantirish va boshqarish amaliyotida bevosita foydalanish uchun mo'ljallangan modellar, tavsiyalar ishlab chiqishdadir. O'rganish natijalaridan kelib chiqadigan tavsiyalardan paxta kompleksi faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha davlat dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirishda foydalanish mumkin.

TADQIQOT NATIJALARI VA TAHLILI

Paxta-to'qimachilik klasteri tizimini rivojlantirish tufayli to'qimachilik, mahalliy kiyim-kechak va trikotaj mahsulotlari bugungi kunda keng e'tirof etilib, dunyoning 70 dan ortiq xorijiy mamlakatlariga yetkazib berilmoqda, 2022-yilda sohada yillik eksport hajmi 2018-yilga nisbatan qariyb uch baravar oshdi import ko'rsatkichlaridan sezilarli darajada oshib ketdi.

2021-2022-yillarda to'qimachilik mahsulotlari eksporti ulushi, sezilarli darajada oshdi, import ulushi, aksincha, pasayish tendentsiyasi kuzatildi, bu respublika to'qimachilik sanoati eksportga yo'naltirilgan degan xulosaga kelish imkonini beradi.

Klaster tizimlarini joriy etish davrida paxta-to'qimachilik klasterlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi qariyb 40 barobar oshib, 2022-yil oxiriga kelib yiliga qariyb 5 million tonnaga yetdi. Ishlab chiqarish hajmining qiymat ko'rsatkichlari ham sezilarli o'sish tendentsiyasiga ega bo'ldi – 2022-yil. 2018-yilga nisbatan qariyb o'ttiz barobar o'sish kuzatilib, o'rganish davri yakuniga ko'ra 25 milliard so'mdan oshdi.

Paxta-to'qimachilik klasteri tizimlarining joriy etilishi ish o'rnlari va ish haqi miqdorini sezilarli darajada oshirish imkonini berdi, bu esa, birinchi navbatda, respublikaning chekka go'shalarida istiqomat qiluvchi aholi bandligi va daromadlarining oshishiga xizmat qildi. 2022-yilda 2018-yilga nisbatan ish o'rnlari soni 7,5 barobardan ortiq o'sib, 63 mingtadan oshdi, shu davrda ish haqi fondi qariyb 3,5 barobarga oshib, 2022-yil yakuniga ko'ra 1,5 trillion so'mni tashkil etdi.

Paxta-to'qimachilik klasterlari ishchilarining o'rtacha ish haqi sezilarli darajada oshdi va 2022-yilda salkam 2,4 million so'mni tashkil etdi.

Biz O'zbekiston Respublikasi paxta-to'qimachilik klasterlarini hududlararo mahalliylashtirishni tahlil qilamiz, buning uchun paxta-to'qimachilik klasterlarining mahalliylashtirish koeffitsientini (Mk) hisoblab chiqamiz, bu mintaqaning rivojlanish darajasini va klasterlashtirishning mintaqaviy iqtisodiyoti ahamiyatini tavsiflaydi. U hududiy ishlab chiqarish tuzilmasida paxta-to'qimachilik klasterlari ishlab chiqarish ulushining respublikadagi paxta-to'qimachilik klasterlari ulushiga nisbatli sifatida hisoblanadi:

$$Mk = (\text{Min } h / \text{Min } i/ch) : (\text{Mam } h / \text{Mam } i/ch)$$

bu yerda Min h - mintaqadagi paxta-to'qimachilik klasterlari ishlab chiqarish hajmi;

Min i/ch - mintaqadagi barcha sanoat ishlab chiqarishi;

Mam h - mamlakatdagi paxta-to'qimachilik klasterlari ishlab chiqarish hajmi;

Mam i/ch - mamlakatning barcha sanoat ishlab chiqarishi1.

XULOSA

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining mayda-dehqon strukturasi ustunlik qilgan sharoitda kooperatsiya va agrosanoat integratsiyasining rivojlanishi sanoat va moliyaviy kapitalni jalb qilish, o'rta va yirik ishlab chiqarishni shakllantirish jarayonlarini faollashtirmoqda. Agrosanoat ishlab chiqarishida kooperatsiya va integratsiya jarayonlarini rivojlantirish quyidagi asosiy vazifalarni hal qilishga yordam beradi:

- qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish, tashish, saqlash, qayta ishlash va sotish jarayonida tashkiliy-iqtisodiy munosabatlarni takomillashtirish;
- ishlab chiqarishni intensivlashtirish va sanoatlashtirish, ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirish;
- yaxlit tuzilmalar ishtiokchilari uchun samarali ishlab chiqarish, iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlar yaratish;
- samarali boshqaruv tizimini ta'minlash;
- mehnat unumdorligini oshirish va shu asosda qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini oshirish.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va sotishni samarali tashkil etish muammosini hal etish ishlab chiqarishni tashkil etishda klasterli yondashuv asosida agrosanoat majmuasi tarmoqlarini integratsiyalashuvini rivojlantirishni taqozo etadi. Klaster - bu yagona qiymat zanjiri doirasida bir-biri bilan o'zaro aloqada bo'lgan korxonalar tarmog'idir. Ishlab chiqarishni tashkil etishda klaster usulidan foydalanish qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va sotish jarayonining iqtisodiy, texnologik va tashkiliy birligini, yakuniy daromadni tarmoqlararo qayta taqsimlanishini ta'minlashga yordam beradi. Agrosanoat klasterini yaratish unga a'zo korxonalarining moliyaviy-iqtisodiy barqarorligini oshirishga yordam beradi va eng muhim, O'zbekiston sharoitida ayniqsa muhim. Bu investitsiya resurslarini safarbar etish va ularni klasterning eng zaif bo'g'ini bo'lgan qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini texnik qayta jihozlash va modernizatsiya qilishni rivojlantirishga yo'naltirish imkonini beradi.

2022-2026-yillarda Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasida "tarkibiy o'zgarishlarni chuqurlashtirish, milliy iqtisodiyotning yetakchi tarmoqlarini modernizatsiya va diversifikatsiya qilish orqali raqobatbardoshlikni oshirish" eng muhim vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur vazifalarning samarali amalga oshirilishini ta'minlash to'qimachilik korxonalarini faoliyatini gorizontal va vertikal integratsiyalashuvi asosida shakllantiriladigan klasterlarni boshqarish tizimini tashkil etish va takomillashtirishni nazarda tutadi. Belgilangan vazifalarning muvaffaqiyatlari amalga oshirilishi to'qimachilik sanoati korxonalarida boshqaruv jarayonlarini modernizatsiya qilish, boshqaruv mexanizmlari va modellarini takomillashtirishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish orqali to'qimachilik sanoati korxonalarining mahsulot hajmi va sifatini, korxonalarining raqobatbardoshligini va eksport salohiyatini oshirishni taqozo etmoqda.

Amaliyot shuni ko'rsatdiki, tayyor mahsulotlarni ishlab chiqarish va sotish, xom ashyodan farqli o'laroq, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi, bu birinchi navbatda qo'shilgan qiymatning o'sishi, ishchilar sonining ko'payishi va ishlab chiqaruvchilar sonining ko'payishi hisobiga yuzaga keladi. Shu munosabat bilan iqtisodiyotga klasterlar prizmasi orqali qarash kerak, chunki ular tarmoqlar, hududlar va umuman iqtisodiyotning raqobatdosh ustunliklarini mustahkamlash imkonini beradi.

¹ Beloglazova S.A. Klasterlash kontekstida Janubiy federal okrug mintaqalarining iqtisodiy ixtisoslashuvini aniqlash: metodologiyani ishlab chiqish va joriy natijalar // Economics: Yesterday, Today and Tomorrow. 2018, Vol. 8, Is. 11A. <http://publishing-vak.ru/file/archive-economy-2018-11/17-beloglazova.pdf> C. 148-157.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 18-fevral kuni Namangan viloyatidagi "Chust Textile" klasteriga tashrifi chog'idagi nutqi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Matbuot xizmati: <http://www.press-service.uz>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-iyun "Paxta-to'qimachilik ishlab chiqarishini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 397-son qarori.
3. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 4-dekabrdagi "Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini tashkil etish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 733-son qarori.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarda Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/5841077>
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-yanvardagi "Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash, to'qimachilik, tikuvchilik va trikotaj sanoatini tubdan isloh qilish, shuningdek, tarmoqning eksport salohiyatini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-2-son farmoni https://nrm.uz/contentf?doc=711339_&products=1
6. O'zbekiston Prezidentining 2023-yil 26-yanvardagi "Paxta xomashyosi ishlab chiqaruvchilar faoliyatini qo'llab-quvvatlash borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-23-son qarori https://www.norma.uz/novoe_v_zakonoda-telstve/hlopkovotekstilnye_klastery_podderjit_gosudarstvo
7. Abduzhabbarova L.T. O'zbekistonda tikuvchilik korxonalarining tarixiy shakllanishi // Fan timsoli. - 2017 yil - 7-son. - 95-96-betlar.
8. Abdulloeva X.R. Sug'd viloyatida to'qimachilik sanoatini rivojlantirishning klaster strategiyasini shakllantirish // Iqtisodiyot va jamiyat. 2018 yil. No 6 (49) 34-39 betlar.

Yashil

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Telefon: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni 03.11.2022-yidan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

